

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov 1/ **A. B.**, bývajúcej v T., 2/ **Ing. E. B.**, bývajúceho v T., zastúpených JUDr. M. M., advokátom, so sídlom v P., proti odporcom 1/ **S.**, so sídlom v B., 2/ **V. š. p.**, so sídlom v B., o **určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam a zaplatenie 13 362,-- Sk (443,53 €)**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 12 C 268/2004, o dovolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. mája 2009 sp. zn. 16 Co 120/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Zvolen rozsudkom z 30. januára 2006 č. k. 12 C 268/2004–127 návrh na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam a zaplatenia bezdôvodného obohatenia zamietol a odporcom náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že kúpna zmluva týkajúca sa nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. území S. (parcela č. X. – zastavaná plocha a nádvoria o výmere X. m², parcela č. X. – záhrady o výmere X. m² a rodinný dom súp. č. X. na parcele č. X., zapísané na LV č. X., Správa katastra Z.) bola uzatváraná 30.12.1988 medzi navrhovateľkou 1/ a Československou socialistickou republikou. V tom čase (§ 132 ods. 4 vtedy platného Občianskeho zákonníka) pre platnosť a účinnosť kúpnej zmluvy (uzatváranej so socialistickým štátom) stačilo podpísanie zmluvy, nepožadovala sa registrácia štátnym notárstvom. Skutočnosť, že novelou Občianskeho

zákonníka č. 509/1991 Zb. účinnou od 1.1.1992 došlo k zmene, podľa ktorej sa požadoval zápis do evidencie nehnuteľností s následkom neplatnosti (nezapísania do 3 rokov) a následne zákonom č. 162/1995 Z.z. kúpna zmluva na katastri nehnuteľností bola zapísaná vkladom, nemá vplyv na platnosť zmluvy uzavretej v roku 1988 (nemôže platiť späťne). Nebolo preukázané, že by kúpna zmluva bola uzavretá v tiesni alebo za nápadne nevýhodných podmienok. Teda bola platná a účinná. Z toho dôvodu za nadbytočný považoval výrok o určení vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam a za nedôvodný návrh na zaplatenie bezdôvodného obohatenia. Proti odporcovi 1/ návrh zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 21. mája 2009 sp. zn. 16 Co 120/2009 na odvolanie navrhovateľov rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a odporcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V plnom rozsahu sa stotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu o platnosti kúpnej zmluvy a jeho odôvodnením, na ktoré v podrobnostiach poukázal. Kúpna zmluva sa stala platnou a účinnou jej uzavretím, kedy došlo aj k nadobudnutiu vlastníctva nehnuteľností odporcom 2/, a nebola potrebná registrácia štátnym notárstvom (povinnosť vkladu do katastra zakotvená až od 1.1.1993, kedy došlo k zrušeniu registrácie štátnym notárstvom). Uviedol, že neplatnosť právneho úkonu je potrebné posudzovať podľa ustanovenia § 37 ods. 1 až 3, § 38 ods. 1 až 2 a § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to z hľadiska absolútnej neplatnosti právneho úkonu a podľa § 40a Občianskeho zákonníka z dôvodov relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Navrhovateľka 1/ tvrdila v priebehu celého konania, že predmetná kúpna zmluva je neplatná preto, že bola uzatvorená v tiesne a za nápadne nevýhodných podmienok, ktorá okolnosť ale nemôže byť dôvodom absolútnej neplatnosti zmluvy. V súlade s § 49 Občianskeho zákonníka možno z tohto dôvodu od zmluvy odstúpiť (len od platnej zmluvy). Pokiaľ potom navrhovateľka 1/ navrhovala určiť neplatnosť kúpnej zmluvy, na takomto určení nemala naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Určením absolútnej alebo relatívnej neplatnosti by nedošlo k spätnému zápisu jej vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam. Medzi zmluvou zrušenou (napr. v dôsledku odstúpenia) a zmluvou neplatnou, je potrebné robiť rozdiel a nároky z plnenia, ku ktorému došlo podľa zmluvy dodatočne zrušenej, treba zaradiť medzi nároky z plnenia bez právneho dôvodu. Tento prípad zakladá iba nárok na vydanie prospechu tomu, na úkor koho bol získaný. Odstúpenie od zmluvy je jednostranným právnym úkonom, pričom v prípade spornosti musí súd riešiť jeho

opodstatnenosť ako predbežnú otázku. Keďže navrhovateľ 2/ sa domáhal zaplataenia bezdôvodného obohatenia titulom neexistencie nájmu bolo možné vyriešiť si otázku platnosti kúpnej zmluvy aj prejudiciálne. Ani navrhovateľ 2/ nemal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy. Z hľadiska takéhoto právneho názoru pri aplikácii § 80 písm. c/ O.s.p. je návrh oboch navrhovateľov na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy nedôvodný. Keďže nebolo možné určiť vlastníctvo navrhovateľov k nehnuteľnostiam, potom nedošlo ani k bezdôvodnému obohateniu, z ktorého dôvodu je aj tento uplatnený nárok nedôvodný, ako správne uzavrel súd prvého stupňa. Potom všetky námietky navrhovateľov v odvolaní boli neopodstatnené. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dovolanie navrhovatelia. Žiadali ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietali nesprávne právne posúdenie veci z hľadiska posúdenia platnosti predmetnej kúpnej zmluvy a nevenovanie náležitej pozornosti navrhnutým dôkazom a vyhodnoteniu vykonaného dokazovania. Podľa nich rozhodnutia nižších súdov čo do posúdenia otázky jednak tiesne a nevýhodných podmienok a jednak otázky nimi namietanej skutočnosti, že predmetná zmluva mala byť vložená do katastra najneskôr 31.12.1995 a to pod hrozbou absolútnej neplatnosti sú v rozpore s uvedeným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky. Teda mali za nesporné, že dovolacím dôvodom je skutočnosť, že vec bola zo strany súdov nesprávne právne posúdená, čím je naplnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Odporca 1/navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

Odporca 2/ považoval rozhodnutia súdov nižších stupňov za vecne správne, z ktorého dôvodu navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), najskôr skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte v prípadoch uvedených v § 238 O.s.p.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci a podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V prejednáwanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom prípustnosť dovolania nevyslovil a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, pretože dovolací súd v tejto veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 237 O.s.p. (či to už účastník namieta alebo nie), sa Najvyšší súd Slovenskej republiky neobmedzil len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa ustanovenia § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným

sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným). Dovolací súd existenciu žiadnej z uvedených väd nezistil.

Vzhľadom na námietky navrhovateľov týkajúce sa vykonaného dokazovania dovolací súd uvádza, že nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv účastníkov konania nie je postupom, ktorým by im súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkom konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). S otázkou vykonania dôkazov súvisí problematika ich vyhodnotenia a nesprávne hodnotenie dokazovania (navrhovatelia namietajú) nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p.

Z obsahu dovolania možno vyvodit', že navrhovatelia namietali nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Nesprávne právne posúdenie veci je nepochybne dovolacím dôvodom, nezakladá ale prípustnosť dovolania (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby toto tvrdenie dovolateľov bolo opodstatnené, nezakladalo by prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery, prichádzalo do úvahy iba vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad v danej veci nešlo). Obdobne to platí i vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. t.j. ak by konanie bolo postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne právne posúdenie veci.

Keďže v danej veci dovolanie nie je prípustné, dovolací súd ho odmietol v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa otázkou správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešným odporcom žiadne trový dovolacieho konania nevznikli, preto im ich náhradu dovolací súd nepriznal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská